

N:o 126.

Af Herr A. W. Staaff: Om utfärdande af föreskrifter till förekommande deraf att barn, före inhemtandet af de nödigaste kunskaper, anställas i handel, handtverk och fabriker.

I samma mån staten och kommunerna med stora uppoffringar söka verka för det höga målet: en god folkbildning, är det ock nödigt att så vidt möjligt förekomma de hinder, som motverka detta ädla syfte. Till sådana hinder räknar jag det betänkliga förhållande, som eger rum företrädesvis i städerna, särdeles i de större samt främst i hufvudstaden, att nemligen lärjungarne så ofta öfvergifva skolan utan att besitta det kunskapsmått, som numera ovilkorligen borde af hvarje samhällsmedlem fordras. Orsakerna härtill äro flera, och jag anser obehöfligt att här närmare för dem redogöra. Att fattigdom och nödvändigheten af snar förtjenst är en orsak, kan ej bestridas. Men ofta nog skulle föräldrars håg att ändock unna barnen någon ytterligare undervisning och sjelfve göra det yttersta för att dertill bereda dem tillfälle segra öfver många svårigheter, om ej genom de sig alltmera ökande industriella anläggningarne med deras stora behof af talrik arbetspersonal lockelserna för föräldrar vore så många och starka att snart sagdt när som helst låta minderåriga barns arbetsförtjenst bidraga till hushållets underhåll. Det kan ej falla mig in att förneka gagnet af näringsflitens stora förkofran och det lyckliga i det förhållande, att arbetstillfälle för fattiga barn tidigt yppar sig. Men, att barnen till sådant arbete emottagas, utan att förut hafva inhemtat åtminstone det allra nödvändigaste af kunskap, deruti ligger ett ondt, tillräckligt stort, för att af folkets ombud lära behjertas och motarbetas.

Det är visserligen stadgadt, att barn ej må mottagas till arbete vid handtverk, fabriker o. s. v. förr än efter fyllda 12 år. Men dels mottagas de verkligen vida tidigare, dels besitter det stora flertalet icke vid denna ålder det nödiga kunskapsmåttet. Nu är visserligen för sådant fall stadgadt, att det skall åligga arbets-

gifvaren tillse, att sådana barn erhålla nödig undervisning. Men hurudan skall denna blifva, då barnen sysselsättas ifrån tidiga morgonen intill qvällen? Kan man begära, att de efter ett så långt och oftast ganska tungt arbete skola hafva kraft och håg för någon undervisning? Och om denna inskränkes till en eller annan timma på söndagen, så kan detta för åtskilliga väl vara en hjälp, men för de många, som sakna nödig färdighet i innanläsning och skrifning, hvaruti daglig öfning fordras, förslår det icke i ringaste mån.

Öfvertygad, att detta förhållande är af en skadlig och djupt ingripande natur för de stora städernas befolkning, och ingalunda betydelselöst för fosterlandets framtid, har jag ansett mig, på grund af den erfarenhet jag på nära håll och till följd af embetsåliggande samlat, uppfordrad att begära Riksdagens blick och åtgärd för afhjelpande af detta onda. Jag skulle visserligen ej tveka att genast föreslå den förändring i hithörande Kongl. författning af den 18 Juni 1864 (Författningsaml. N:o 41) att till vilkoret af 12 års ålder för inträde i de olika yrkena fogades den bestämmelse, att *betyg om inhemtadt minimum af folkskolans kunskapsfordringar, utfärdadt af vederbörlig myndighet, borde företes*, men då jag anser sakens vikt krävas så omfattande och verksamma bestämmelser som möjligt, och äfven förändringar i afseende på arbetstiden äro nödvändiga, tror jag mig bäst handla i sakens intresse genom att föreslå,

det Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla om införande af sådana föreskrifter i handels- och näringsförfattningarne, hvarigenom barn, som sakna de nödigaste kunskaper, icke finge i handel, handverk och fabriker mottagas; hvarigenom arbetstiden för minderåriga inskränkes, och hvarigenom äfven i andra hänseenden ofvannämnda viktiga angelägenhet må kunna befrämjas.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1875.

A. W. Staaf.